

Strömstads kommun
Styrdokument

Folkhälsoplan 2024–2026

– En god hälsa för alla i Strömstad

Dokumenttyp:	Plan/Strategi
Beslutande organ:	Kommunfullmäktige
Förvaltningsdel:	Kommunledningsförvaltningen, Avdelningen för samhälle och näringsliv
Antagen:	2024-05-02 § 45
Ansvar:	Folkhälsostrateg

Innehållsförteckning

Inriktning för folkhälsoarbetet i Strömstads kommun.....	3
Agenda 2030 – globala målen för hållbar utveckling.....	3
Social hållbarhet.....	3
FN:s konvention om barnets rättigheter.....	4
Folkhälsopolitikens mål och de åtta målområdena	5
Förutsättningar för hälsa – hälsans bestämningsfaktorer	5
Styrdokument.....	6
Regionala styrdokument	6
Vision 2030 - Ett hållbart Strömstad	6
Utvecklingsområden för folkhälsoarbetet i Strömstads kommun	6
Jämlik hälsa.....	7
Trygga och goda uppväxtvillkor.....	8
Goda levnadsvanor.....	9
Referenser	11
Lagar inom folkhälsoområdet	11

Inriktning för folkhälsoarbetet i Strömstads kommun

Strömstads kommun har, liksom övriga kommuner i Sverige, en central roll i Sveriges genomförande att nå det folkhälsopolitiska målet om en god och jämlik hälsa till år 2048 samt av agenda 2030.

Strömstads kommuns folkhälsoplan har sin värdegrund i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och i det övergripande nationella folkhälsomålet. För att lyckas i arbetet med att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa är det av avgörande betydelse att varje aktör tar sitt ansvar i folkhälsoarbetet. Alla samhällssektorer i Strömstads kommun – näringsliv, offentliga och ideella – är arenor där den enskilde kan vara delaktig.

Strömstads kommuns arbete för en god folkhälsa sker mestadels integrerat i ordinarie verksamheter, då många av de insatser som påverkar vår hälsa ingår i kommunens grunduppdrag. Den kommunala vardagen med beslut och olika verksamheter påverkar invånarnas välfärd, livsvillkor och levnadsvanor.

Agenda 2030 – globala målen för hållbar utveckling

FN-resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling syftar att till år 2030 uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling i världen. En hållbar utveckling innebär att tillfredsställa dagens behov, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Agendan innehåller 17 globala mål och 169 delmål. Målen är universella, integrerade och odelbara, vilket innebär att inget mål kan uppnås på bekostnad av ett annat. Genom Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att till år 2030 avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa samt att lösa klimatkrisen.

En bärande princip för Agenda 2030 är att ingen ska lämnas utanför. Agenda 2030 har därför ett särskilt fokus på att stärka utsatta grupper, exempelvis barn, unga, flickor och kvinnor, personer med funktionsnedsättning, personer med hiv, nationella minoriteter, flyktingar och migranter. Flera av de globala målen är direkt kopplade till varandra, vilket innebär att framgång för ett av målen ger positiva effekter på andra mål. För att nå Agenda 2030 behövs förståelse för hur de lokala förutsättningarna påverkas av det globala sammanhanget och att lokalt agerande får globala konsekvenser.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Kommuner, regioner och staten bär alla, genom sina offentliga åtaganden ett stort ansvar för samhällsutvecklingen. Näringslivet, civilsamhällets organisationer och akademien har också viktiga roller.

Folkhälsopolitiken överlappar till stora delar den sociala dimensionen av Agenda 2030. Åtgärder inom folkhälsopolitikens målområden för att främja hälsa och minska ojämlikheter bidrar därmed också till att uppfylla flera delmål inom Agenda 2030. Genom att systematiskt arbeta för att sluta hälsoskillnaderna inom folkhälsopolitikens målområden bidrar folkhälsopolitiken – utöver den sociala dimensionen – dessutom till både en miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling. Samtidigt som utvecklingen inom de miljörelaterade och ekonomiska områdena även påverkar möjligheterna att nå målen inom folkhälsopolitiken.

FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. I konventionen avses med barn varje människa under 18 år. Barnkonventionen är ett juridiskt dokument, en folkrättslig och bindande överenskommelse, som alla länder som bundit sig till konventionen är skyldiga att följa. Barnkonventionen måste ständigt beaktas vid alla förvaltningsbeslut och alla politiska beslut på alla nivåer. Konventionen består av 54 artiklar som slår fast vilka rättigheter barn har samt hur länderna ska arbeta med konventionen. Den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen svensk lag.

De fyra grundprinciperna utgör grunden för hur de olika artiklarna ska tolkas och förverkligas:

- › Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Inget barn får diskrimineras på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationella, etniska, eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt (artikel 2).
- › Barnets bästa ska prioriteras vid allt beslutsfattande och vid alla åtgärder som rör barn och unga (artikel 3).
- › Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6).
- › Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och få sin åsikt beaktad i alla frågor som rör barnet, i förhållande till barnets ålder och mognad (artikel 12).

Barns rättigheter är en viktig kommunal angelägenhet och har en betydande roll i folkhälsoarbetet. Att skapa goda förutsättningar för barn och unga i skolan, som ökad trivsel påverkar skolresultatet positivt. Detta kan även komma att reducera bruket av alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel (ANDTS).

Enligt beslut i kommunfullmäktige ska barnkonventionen integreras i all kommunal verksamhet. Alla verksamheter bör utgå från tre olika perspektiv gällande barn:

Barnets perspektiv är barnets egen berättelse och tolkning.

Barnperspektivet innebär att vuxna, så långt som möjligt, sätter sig in i barnets situation för att bättre kunna verka för barnets bästa.

Barnrättsperspektiv innebär att ta hänsyn till de mänskliga rättigheter som barn har och att säkerställa barnets rättigheter i åtgärder eller vid beslut som rör barn.

Barnkonventionen uttrycker ett förhållningssätt till barn som sätter barnet i fokus vid beslut och åtgärder.

Folkhälsopolitikens mål och de åtta målområdena

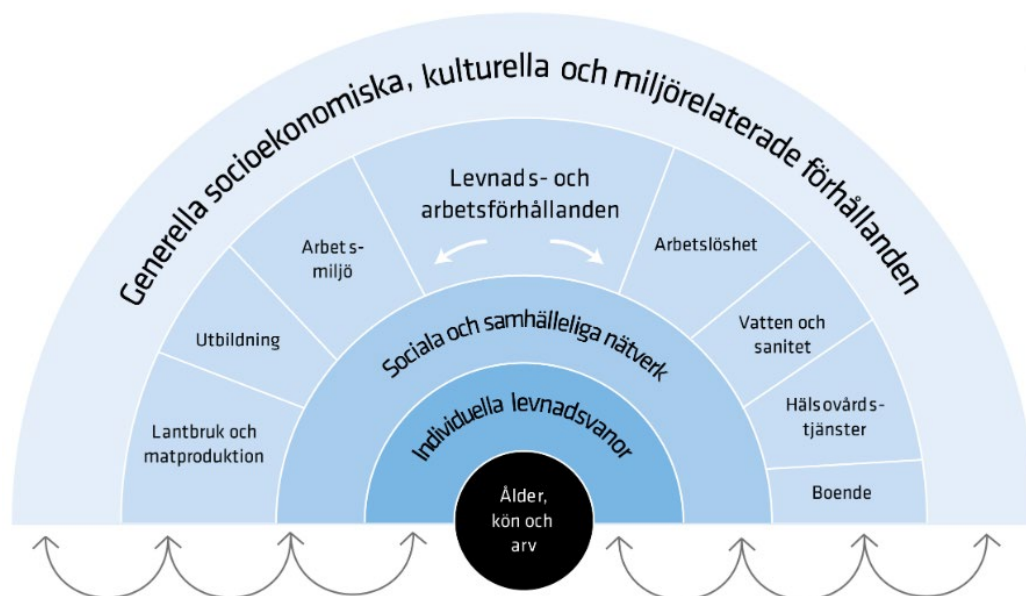
Det övergripande nationella målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa: ”att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”, enligt proposition 2017/18:249. Folkhälsa berör många samhällsområden och de gemensamma målområdena som riksdagen antog 14 juni 2018 är en vägledning för samtliga sektorer och aktörers arbete för en förbättrad folkhälsa.

De åtta målområdena:

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Förutsättningar för hälsa – hälsans bestämningsfaktorer

Hälsan i en befolkning kan ses som resultatet av ett samspel mellan individ och samhälle. För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att människor har jämlika livsvillkor. Dessa villkor och förutsättningar kallas ofta för hälsans bestämningsfaktorer. Hälsans bestämningsfaktorer kan illustreras som olika lager, från faktorer som individen själv bär på (ålder, kön och arv) till samhällseliga, strukturella faktorer som socioekonomiska, kulturella och miljömässiga förhållanden, se figuren nedan.

Dahlgren G, Whitehead M (1991). *Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health*. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Styrdokument

Folkhälsoplanen utgår från kommunens vision och värdegrund samt regionala, nationella och globala styrdokument och mål.

Regionala styrdokument

- › Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030.
- › Budget 2024 för Västra Götalandsregionen samt plan för ekonomi 2025–2026.
- › Delregionala nämndernas (vid Västra Götalandsregionen) inriktning för åren 2023–2025, utifrån budget:
  - Psykisk hälsa och suicidprevention med fokus på tidiga insatser
  - Ofrivillig ensamhet i alla åldrar
  - Fysisk aktivitet
- › Reglementet för de delregionala nämnderna (DRN)
  - Barn och ungas psykiska hälsa

Vision 2030 - Ett hållbart Strömstad

En internationell småstad med livskvalitet, natur och friluftsliv i världsklass.

Värdegrund

I vår organisation finns en framtidstro som bygger på ansvarstagande, respekt, tillit och ärlighet.

- › Vi är stolta över att verka i Strömstads kommun
- › Vår framtid ligger i våra händer och våra beslut
- › Samverkan, dialog och utveckling är viktiga ledstjärnor
- › Vår verksamhet präglas av serviceanda, respekt och professionalism
- › Barnens perspektiv och folkhälsoperspektivet ska beaktas

Utvecklingsområden för folkhälsoarbetet i Strömstads kommun

Hälsan i befolkningen är generellt god, men det finns fortsatt stora skillnader mellan grupper. Det finns många utmaningar som på olika sätt påverkar folkhälsan negativt, varav ojämlikhet i hälsa är ett av de mest framträdande. Folkhälsomyndigheten understryker att hälsan påverkas av faktorer under lång tid, vilket innebär att det också tar tid att åstadkomma förändring. Därför behövs initiativ nu tas för att uppnå målet till år 2048. Det krävs ett långsiktigt arbete med ökat fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete i alla delar av välfärdssektorn, på såväl nationell som läns/regional och kommunal nivå. Insatser för att förbättra folkhälsan bör ske brett, men med särskilt fokus på de grupper som idag har sämst hälsa och därmed störst behov och där insatserna därför också kan få störst effekt.

Folkhälsoplanen har tagits fram av folkhälsorådet i Strömstads kommun. Planen styr inriktningen på de frågor som är prioriterade i folkhälsoarbetet gällande period, samt inom vilka områden som folkhälsans utvecklingsmedel kommer att fördelas. Prioriteringarna har gjorts utifrån den samlade bild kommunen och regionen har över utmaningarna inom folkhälsoområdet samt utifrån tillgänglig statistik.

I folkhälsoplan 2024–2026 har följande områden prioriterats:

- Jämlik hälsa
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Goda levnadsvanor

En hållbarhetsredovisning sammanställs varje år där valda delar ingår i kommunens årsredovisning. Folkhälsorådet ansvarar för att uppföljning och redovisning av kommunens samlade folkhälsoarbete görs årligen till delregionala nämnden norra vid Västra Götalandsregionen och till kommunstyrelsen.

Skapa förutsättningar för

Jämlik hälsa

God hälsa är en grundläggande rättighet som alla har rätt till och en förutsättning för hållbar utveckling. Ojämlighet i hälsa skapas av att olika grupper i samhället systematiskt har olika social position, uttryckt i exempel utbildning, inkomst, arbete boende och närmiljö. Jämlik hälsa är frånvaron av sådana skillnader. Diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder) kan också vara orsaker till ojämlikhet i hälsa.

Det finns ett tydligt och generellt samband med högre utbildningsnivå och bättre hälsa. Under de senaste decennierna har arbetsmarknaden genomgått förändringar som missgynnar personer med låg utbildningsnivå. Två framträdande förklaringar handlar om ökade kvalifikationskrav (allt fler arbeten som kräver minst gymnasieutbildning) och om ökad konkurrens från gymnasieutbildade om de arbeten som formellt inte kräver gymnasieutbildning. I Strömstads kommun är den eftergymnasiala utbildningsnivån lägre (31,1 %) än genomsnittet i riket (46,2 %).

Folkhälsomyndigheten framhåller att förutsättningarna för hälsa, som goda försörjningsmöjligheter och utbildning, inte förbättras för alla. De med lägre socioekonomisk position har mer ogynnsamma förutsättningar för hälsa. Människor med lägre social position utsätts oftare för många olika faktorer som kan inverka negativt på hälsan, med risken att de ansamlar fler hälsoproblem samt har sämre tillgång till samhällets utbud av vård och stöd. Det finns flera anledningar till att ojämlikhet i hälsa bör ses som ett viktigt samhällsproblem utifrån invånarnas intresse och rättigheter. Bland annat sett till att de ekonomiska villkoren påverkar till brist på frihet, makt, inflytande men även bristande förankring i de offentliga trygghetssystemen vid exempelvis föräldraledighet, sjukdom och arbetslöshet. För barn som lever i fattigdom under lång tid blir hälsokonsekvenserna större samt den långsiktiga risken att själv hamna i ekonomiska svårigheter. Utifrån ett samhällsperspektiv finns tydliga argument för ett bättre utnyttjande av tillgängliga resurser.

De insatser som bör sättas in för att nå en mer jämlik hälsa blir därför rimligen såväl universella som riktade mot specifika grupper med störst behov. Grupper som kännetecknas av att befinna sig i en särskilt utsatt eller sårbar eller marginaliserad situation/position, exempelvis att vara beroende av ekonomiskt bistånd, långtidsarbetslös, ha ofullständiga grundskolebetyg eller ha en funktionsnedsättning ska särskilt uppmärksammas.

Övergripande insatser i Strömstads kommun:

- Minska skillnader i utbildning, arbete, försörjning, boende och närmiljön.
- Skapa möjligheter för ökad kunskap och kompetens genom utbildning. Utbildning ger bättre möjligheter till arbete och inkomst, men också till att stärka psykologiska och sociala resurser. Detta utökar handlingsutrymmet vilket i sin tur ger individen möjligheter att påverka sin situation.
- Minska skillnader mellan kvinnor och män.
- Stärka möjligheten för människor att delta i samhällslivet och att fler ska ta del av den digitala utvecklingen. Att känna tillit, trygghet och framtidstro är viktigt fundament i ett demokratiskt samhälle.
- För att våld i nära relation ska upphöra krävs förebyggande- och hälsofrämjande insatser, särskilt mot barn och unga. Arbete mot våld i nära relation ska finnas med som en naturlig del i kommunens jämställdhets-, barn- och ungdomsarbete.

Skapa förutsättningar för

Trygga och goda uppväxtvillkor

Barn och unga som växer upp under goda uppväxtvillkor som främjar deras utveckling, inläring och hälsa, har bättre förutsättningar för en god hälsa såväl under uppväxtåren som i vuxen ålder. FN:s konvention om barnets rättigheter betonar föräldrarnas/vårdnadshavares betydelse för att barn ska växa upp under goda villkor. Samhället ansvarar för att stödja föräldraskapet och kan genom föräldraskapsstöd och tidiga samordnade insatser minska ojämlikhet. Samhällets olika aktörer har en viktig roll i att identifiera familjer som är i behov av extra stöd och kompenserade insatser, insatser som bör ske tidigt, såväl i ett tidigt skede som tidigt i ålder.

Det finns flera olika faktorer som har betydelse för det tidiga livets villkor och som samvarierar med varandra. Dessa faktorer kan både fungera som risk- och skyddsfaktorer i det tidiga livet, men även på sikt. Bland de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och ungas uppväxtvillkor är trygga och stabila hemförhållanden samt fungerande skolmiljö och godkända skolresultat. Utformning och upplevelse av närmiljö samt relationer till kompisar och individuella egenskaper är också viktiga faktorer som påverkar. Skolan är en arena som når alla barn och unga och har därmed en grundläggande roll i arbetet för en god och jämlik hälsa. Både i sin roll som ansvarig för utbildning, och som plattform för ett hälsofrämjande arbete. Trivsel i skolan har minskat både i Strömstad som för riket, vilket kan ses främst bland elever i årskurs 5. Stressen bland elever fortsätter att öka.

Föreningsliv och kultur ökar barns och ungas möjlighet att stärka sina förmågor samt ökar deras nyfikenhet och inflytande över sina egna liv. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter har barn rätt till lek och fritid. Barn och unga ska ges förutsättningar att stärka sin sociala identitet och skaffa sig erfarenheter och kunskaper som krävs för livsval och vuxenliv. Att investera i barns utveckling och förebygga ohälsa hos barn är en långsiktigt lönsam investering både för individen och för samhället och en av de viktigaste åtgärderna för att utjämna ojämlikhet i hälsa.

Övergripande insatser i Strömstads kommun:

- Skapa, stötta och stärka en god start i livet, jämlika och jämställda uppväxtvillkor, så att alla barn får grundläggande förutsättningar att utifrån sina villkor utveckla kognitiva, emotionella, sociala och fysiska förmågor.
- Stötta utvecklingen av hälsofrämjande lärmiljöer i förskola och skola.
- Utveckla kommunens förebyggande arbete för barn och unga med fokus på normkritiskt förhållningssätt och värdegrundsarbete.
- Utveckla samverkan inom områdena folkhälsa, kultur och fritid för ett rikt kulturliv och trygg fritid för alla barn.
- Alla barn och unga ska ges möjlighet till aktiviteter inom kultur och fritid.
- Främja delaktighet och inflytande hos barn och unga i frågor som berör dem, vilket stärker deras egenmakt och framtidstro.
- Stötta ett jämställt föräldraskap.
- Stärka kunskap om barnrättsfrågor och barnkonventionen hos barn och unga, förtroendevalda samt yrkesgrupper inom kommunens verksamheter.
- Genomföra barnkonsekvensanalyser vid beslut som påverkar barn och unga.

Skapa förutsättningar för

Goda levnadsvanor

Hälsosamma levnadsvanor främjar en god hälsa. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors handlingsutrymme och möjligheter till hälsosamma levnadsvanor. För att bidra till en god och jämlik hälsa behöver insatser inom området levnadsvanor vara både främjande och förebyggande. Viktiga förutsättningar är begränsa tillgängligheten till hälsoskadliga produkter och utforma utomhusmiljöer som främjar fysisk aktivitet. Samhällsplaneringen har en viktig roll för jämlik hälsa, goda levnadsvanor och hållbar utveckling. I arbetet för att främja hälsa och förebygga ohälsa är det angeläget att se individens hela situation och livsmönster och inte enskilda faktorer var för sig.

Hur vi mår psykiskt har stor betydelse för vår hälsa och välbefinnande genom hela livet. Allt fler uppger att de har återkommande psykiska besvär, så som ängslan, oro och/eller ångest. Fler kvinnor uppger besvär jämfört med män, vilket kan ses både på riksnivå som för Strömstads kommun. Var fjärde svensk uppger att de känner sig ensamma och det är vanligare bland unga och äldre än andra grupper. Den psykiska ohälsan ökar bland unga, sedan 1980-talet har andelen unga som uppger att de har återkommande psykosomatiska symtom fördubblats bland 15-åringarna. Folkhälsomyndigheten framhåller att det är troligt att brister i skolans funktion har bidragit till den ökade psykiska ohälsan bland barn och unga, liksom press på grund av de ökade kraven på arbetsmarknaden. Den ökade psykiska ohälsan hänger samman med sättet vi lever och samtidigt krav och förväntningar, vilket tar sig uttryck i exempelvis problematisk skolfrånvaro, hög sjukfrånvaro och utanförskap, ett högt söktryck inom vård och omsorg och risk för köer med långa väntetider.

Ohälsosamma matvanor och minskad fysisk aktivitet är en riskfaktor för att drabbas av ett flertal folksjukdomar och är en av de främsta orsakerna till förlorade friska levnadsår i Sverige. Andelen som uppger ett dagligt grönsaks- och rotsfruktsintag är lågt både för Strömstad (27,8 procent) som för riket (34,1 procent). Det rekommenderas att vuxna och barn över tio dagligen äter minst 500 gram frukt och grönt. Andelen som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka som rekommenderat i Strömstad (63,8 procent) ligger på ungefärlig nivå som riket (66,6 procent). Att vara ute i naturen kan ge många hälsovinster för både den fysiska och psykiska hälsan. Friluftslivet spelar därför en viktig roll för folkhälsan.

Bruket av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter samt spel om pengar (ANDTS) orsakar omfattande folkhälsoproblem. Att skydda barn och unga mot eget eller andras skadliga bruk av ANDTS är särskilt viktigt, detta då barn och unga är extra känsliga för ett beroende. På en strukturell nivå är prispolitik, åldersgränser för att få spela om pengar och andra tillgänglighetsbegränsande åtgärder effektiva för att minska barn och ungas tillgång till ANDTS. Regler om rökfria miljöer i lagen om tobak och liknande produkter syftar till exempel till att både skydda barn mot andras rök och att göra rökbeteendet mindre synligt.

Hälsa och livsstil påverkas till stor del av samhällets sociala, ekonomiska, miljömässiga och kulturella förhållanden. En väl fungerande och aktiv ideell sektor är en betydelsefull del av samhällets strävanden för en jämlik hälsa och en resurs i arbetet för goda levnadsvanor. Hälsosamt och sjukvård och tandvård har en nyckelroll i arbetet för goda levnadsvanor genom sin specifika kompetens och sina kontaktytor gentemot invånarna.

Övergripande insatser i Strömstads kommun:

- Stärka människors möjligheter att etablera och upprätthålla hälsosamma levnadsvanor.
- Främja hälsosamt åldrande som ökar förutsättningarna att leva ett självständigt liv med god livskvalitet.

- Utveckla nya vägar för att nå ut med information om befintliga och nya mötesplatser för äldre med lågt socialt deltagande i samverkan med civilsamhället.
- Insatser som främjar invånarnas fysiska och psykiska hälsa, sunna kroppsideal och minskar ofrivillig ensamhet.
- Tidigt förebyggande ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) arbete riktat mot barn och unga.
- Påverka attityder och motverka normalisering avseende bruk av alkohol, narkotika, tobak- och nikotinprodukter.
- Insatser för att minska marknadsföring och exponering av alkohol, tobak- och nikotinprodukter.
- Regelbunden tillsyn av serverings- och försäljningsställen.
- Tillsyn av skolgårdar avseende rökfri miljö.
- Att genom kontrollköp säkerställa att unga inte får tillgång till folköl, tobak och receptfria läkemedel.
- Tillämpning av metoden ansvarsfull alkoholservering.
- Stödja de idéburna organisationernas möjligheter att erbjuda aktiv fritid och kultur oavsett socioekonomiska förhållanden, kön, funktionsnedsättning, kulturella och geografiska skillnader.

Referenser

Folkhälsans utveckling – årsrapport 2022. Folkhälsomyndigheten.

Vad är folkhälsa, jämlik hälsa och folkhälsoarbete? Folkhälsomyndigheten, 2022.

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025. Skr. 2021/22:213

Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/2022 – Nationella resultat. Folkhälsomyndigheten, 2023.

Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa– Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa, Slutbetänkande av Kommissionen för jämlik hälsa, 2017 (SOU 2017:47)

Vår livsmiljös betydelse för en god och jämlik hälsa. Folkhälsomyndigheten, 2021.

Näringsrekommendationer. Livsmedelsverket, 2023.

Lupp 2020, Lokal ungdomspolitisk uppföljning, Strömstads kommun.

Drogvaneundersökningen 2022. Västra Götalandsregionen och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

Varför har den psykiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige, utvecklingen under 1985–2014, Folkhälsomyndigheten 2018.

Utbildningsnivå och hälsa – hur hänger det ihop? Folkhälsomyndigheten, 2015.

Utjämna hälsoskillnaderna inom en generation – Jämlikhet i hälsa genom påverkan av de sociala bestämningsfaktorerna. Världshälsoorganisationen, 2008.

Sveriges genomförande av Agenda 2030. Prop. 2019/20:188.

Globala målen (www.globalamalen.se). Untited Nations Development Programme (UNDP) och SIDA.

Lagar inom folkhälsoområdet

Regeringsformen (1974:152)

Kommunallagen (SFS 2017:725)

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453)

Skollagen (SFS 2010:800)

Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

Socialförsäkringsbalken (SFS 2010:110)

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Miljöbalken (SFS 2020:1174)

Livsmedelslagen (SFS 2006:804)

Alkohollagen (SFS 2010:1622)

Lagen om tobak och liknande produkter (SFS 2018:2088)

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Hälsa- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30)

Lagen om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2010:630)

Nationella folkhälsopolitiken

Nationella integrationspolitiken

Nationella jämställdhetspolitiken

Nationella ungdomspolitiken

Nationella kulturpolitiken

Nationella miljö- och klimatpolitiken

Nationella friluftslivspolitiken